„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
на целом табаку
уторником, четвртком и суботом.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију,
а рукописи
уредништву „Браника“ у Нови Сад.

Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући г. Л. Дунђерског, у дунавској улици бр. 15

Рукописи се не враћају

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“:
на годину: ф. 12 или 30 дин.
на по године: ф. 6 или 15 дин.
на четврт године: ф. 3 или 7½ дин.

Поједини бројеви стају 10 нов.

ОГЛАСИ
рачунају се 6 нов. од реда ситних слова
За жиг се плаћа сваки пут 30 нов.

Број 82. У Новом Саду, у уторак 14. (26.) јула 1898. Година XIV.

Позив на претплату.

Крајем прошлога месеца истекла је претплата свима оним нашим претплатницима, који су се до краја јуна на „Браник“ претплатили. Овим умољавамо исте наше претплатнике, да претплату благовремено понове, како уредно разашиљање листа не би запињало.

Мислимо, да није нужно „Браник“ препоручивати. Наш је лист покренут у најбољој намери, да користи народу у овом тешком времену, кад се још само преко новина може чути независан српски глас. С тога држимо, да правим пријатељима народа мора ићи у прилог, да се овакав лист не само одржи већ и рашири. На њих апелујемо овим позивом на претплату. Према јачем одзиву српскога света, можемо и ми више порадити на усавршењу листа. Наша је главна цел, да овим листом истински послужимо народу, да задовољимо његове потребе. Да то постигнемо, ми не жалимо моралних и материјалних жртава.

Претплатна је цена „Бранику“.

На годину . . . 12 фор. или 30 дин.
На по године . . 6 фор. или 15 дин.
На четврт године . 3 фор. или 7½ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 1 фор. или 2½ дин.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 1. (13. јула) 1898.

Издаваљство и уредништво „Браника“.

Шта се спрема на истоку.

Германизација Мале Азије најважније је питање, које данас руску дипломацију занима. Руска дипломација наишла је одједном готово изненада на силну препреку својих смерова у решавању источнога питања. Нови овај факт један је од најважнијих догађаја у новијој историји источнога питања. Велике размере, које је германизација у Малој Азији обухватила, морају нагнати руске државнике на озбиљне мере, којима ће даље продирање њено на територији турске царевине спречити.

Мере, које руска дипломација мора ради тога предузети, важне су за нас с тога, што ће оне нагнати Русију, да у многоме погледу промени држање своје према балканским народима.

Онима, који су боље познавали догађаје балканске и историју нашега народа у новије доба, познато је, да интереси руске државе често нису били у сагласности са националним аспирацијама нашег народа. Русија је свагда помагала Србе као братски словенски народ, али је она свагда Бугаре помагала не само као братски народ, него је створила и свагда помагала бугарску државу поглавито због тога, што је та држава потребна била њој као база за операције против Цариграда. Због тога је лако разумети, зашто су руска дипломација и руски државници у конфликту српских и бугарских интереса свагда готови да бугарске тежње на штету нашу помогну. Због тога је Русија и могла дати супарници својој на Балкану: Аустрији дозволу да поседне српске земље, да би она слободније могла радити на источној половини балканскога полуострва.

Недавно је др. Милован Миловановић у свом лепом чланку о Србима и Бугарима („Дело“ за март о. г.) истакао промену руских операција према Цариграду и нагласио, да ће руско продирање према Цариграду у главноме правцу свом ићи преко Мале Азије.

Из историје је познато, да је Цариград само онда могао бити освојен, кад је и са сува и са мора био нападнут. Покушаји, да се Цариград само са сува или само са мора савлада, остали су свагда без успеха Русији дакле, ако мисли на трајан успех против Цариграда, неопходно је потребна сигурна операцијона база и на европском и на азијском континенту. Мислећи, да јој је Мала Азија и малоазијска обала сигурна, руска дипломација трудила се свагда, да створи и одржава повољно стање у Бугарској, жртвујући често тој бризи интересе српскога народа. Овога пута руска се дипломација преварила.

Познато је, да су Немачка и њени државници свагда одлучно наглашивали, да Германија нема никаквих интереса на Истоку. Често се спомиње изрека Бизмаркова, да он за Балкан не да живот ни једног поморанског војника. Руска дипломација веровала је пријатељским речима немачких државника, који су свагда наглашивали пријатељство између Немачке и Русије, веровала је речима Бизмарковим, да Германија нема интереса на Истоку и због тога се бринула само за ослонац у најближем сусетству: за ослонац свој у Бугарској. Забављени на друге стране, Руси нису опазили шта се за њихови леђи ради.

Последњих година јасно се могле опазити две тежње у политици западних европских држава: тежња Немачке и Аустрије да Русију забаве на азијском Истоку и да је доведу у конфликт са Енглеском, и тежња Енглеске, да пажњу Русије обрати на Балкан. Када је зимус Русија посела Порт-Артур и енглески народ протестовао против тога, онда је Бизмарков орган писао: „Енглеска се спрема да временом савлада руско продирање у Азији; ми се надамо, да јој руски државници и Русија неће дати времена да се спреми.“ С друге стране стварала је Енглеска маћедонским и критским питањем и грчко-турским ратом заплете у Европи, да Русију, ако је могуће забави балканским стварима. Руској дипломацији пошло је за руком, да, бар привидно, постигне успех и у Азији и на Балкану.....

Прича се, да је Бизмарк једном приликом казао: „Аустрија је во, кога ће Германија отерати на богате паше балканске, па га онда сама појести“. Германија је заиста на том и радила. Али Русија није опазила, да Немачка, гурајући Аустрију на Балкан, и сама у турској царевини осваја терен. Тек пре врло кратког времена увидела је руска дипломација, да стоји пред једним крупним свршеним фактом, да је Германство постало силним фактором и најопаснијим руским противником у Турској. Немачке насеобине по малој Азији и у Цариграду, железничке и друге концесије, ширење и јачање германског насељења у Турској, немачки кредитори и банке, пријатељсто, које је Немачка у последње време (наравно у свом интересу) показала према Турској, — све то скупа учинило је да је германски утицај у Турској силно почео отимати маха.

Констатовање то, то је најважнији политички догађај у последње време, важан особито по нас Србе, важан особито због тога, што ће он, као што је горе речено, нагнати Русију, да промени своје држање према српском народу.

Народ, који је до скора доказивао да нема интереса на Балкану, почео је силно продирати са две стране на Цариград: са северо-запада преко Аустрије, кроз Босну и Херцеговину и силном пропагандом у Албанији; са југоистока јаким германизирањем Мале Азије, колонизацијом Немаца у Малој Азији и у Цариграду, и разним финанцијским операцијама у Турској, које му осигуравају јак утицај и пресију на државне послове. Један турски државник писао је недавно у „Berliner Tagblatt“-у, да је данас у Турској најјачи утицај Немачке. Осим свега тога тежња, да се на папском двору створи место турског посланика, а на Порти папског нунција, који би под свој протекторат узео мноштво становника у Турској, оснажио и потпомагао турску пропаганду — само су један доказ више систематском напрезању германскога елемента, да освоји терена у Турској.

Цариград, опкољен с две стране германским елементом, био би изгубљен за Русију и ако Русија за времена не спречи продирање Аустрије према Солуну и снажење Немачке у Малој Азији, она не може рачунати на трајан успех у борби против Цариграда. Руској дипломацији би-

---

ЛИСТАК.

Јулије Мишле.

Тек што је замукнуло громогласно: Слава му!, које су клицали одушевљени Чеси и њихови многобројни гости, прослављајући стогодишњицу рођења славном родољубу и историчару свом Фрањи Палацком, а већ са другог краја Европе одјекују поново јасни усклици: Французи прослављају сто година од рођења свог великог историчара Миш'лета

Јулије Миш'ле родио се 21. августа 1798. у Паризу.*) Свршивши с одликом науке на шарлмањском лицеју, постаде професор на гимназији Bollin. После јулске револуције (1830) буде именован шефом историског одељка у државној архиви, а наскоро затим позове га Људевит Филип, да поучава у повесници принцезу Клементину. Јесен свога живота пробавио је у Бретањи.

У страним образованим круговима добро је познато име Миш'летово, али дела му слабо је ко читао Најважније му дело Histoire de France није преведено ни на један стран језик. Узрок томе је огромност дела, — 19 свезакâ, — а поглавито то, што његова историја има праве важности само за Французе. Познатија су му мања дела, као „Des Jésuites“; „La Femme“, „L' Amour“, „La Montagne“, „L' Oiseau“, „La Sorcière“, „La Mer“, „L' Insecte“ и т. д., за које згодно вели Макс Нордау, е је Миш'ле пишући њих само испуњавао часове одмора између напрезања, из којег је поникло дело, на којем је радио дуг низ годинâ (1833—1857).

Миш'ле заузима у писању историје сасвим посебно место. Он не казује догађаје објективно, и често морамо добро пазити, да оделимо историску истину од измишљеног или претеранога. Њему је његов народ увек јунак, увек мудар, увек достојан дивљења, па тако његова историја изгледа као дуг низ славопојâ, испеваних француском народу. Зато је Миш'ле у Француза врло популаран, зато је и нехотице бард народни. То је оно, зашто се туђинци не одушевљавају за њ, то је оно зашто му страни, па и многи француски критичари, приговарају као историчару.

Кажу за Кастелара, да је био песник, ма да није певао и писао песме; то исто може се рећи и за Миш'лета. Његова проза, вели Нордау, је у ствари поезија у ритму пуну полета, а удешена не за говор, већ за певање у гласу мелопеје. А од песника тек не можемо искати објективност и оштар критичарски поглед, не можемо захтевати, да не велича још већма и онако величанствена дела свога народа.

Ако схватимо, да је историја васпитачица народу, онда Миш'летову правцу не може бити приговора; онда је он пожњео успех, који не може пожњети хладна критика, јер она не одушевљава.

Миш'ле је умрио у мају 1876 год. Успомена на њ у његову народу још је свежа и још ће дуго свежа бити, а име његово светли у светској књижевности међу именима бесмртникâ.

Панчево Ђ.

*) Французи су прославили стогодишњицу рођења Миш'летова 14. јула.

Код модела

ПРИПОВЕТКА

од КОЛОМАНА МИКСАТА.

Превод с мађарскога.

Не би ми била савест мирна, кад не бих могао испричати, како сам походио Иштвана Филчика, кад сам с једним пријатељем сликаром путовао у домовину. Том се приликом показало, да је стари Филчик, кога сам се сећао још из детињства, не само уображено створење, како их обично песници стварају, него прави жив чизмар, који је плаћао двадесет и два форинта пореза и шест форината прореза и који је био заведен у баштинској књизи као власник од једне куће и од других непокретних добара.

Био је то лењ човек и вечито се жалио баш због та двадесет и два и оних шест форината. Говорио је, како земља, од буне, не производи ништа ваљано; као да је уганута, откад су је руски коњи прегазили; а и занат је ишао зло, да се од њега једва још могло живети.

Но занат би ишао добро, само да га је Филчик хтео радити.

Његова је кућица била насред села. У дворишту је био бунар, али није имао ни ораде, ни ђерма, него је био унаоколо опточен камењем, те се човек морао за каблом сагибати, ако је хтео воде да извуче.

Одмах до бунара било је ужежено сметлиште. Ту је све оно лежало и непрестано расло, што се од педесет година чистило из собе, прашина и прљеж, ђонови и пете од многих великих и малих чизама.

Он сам, „божанствени чизмар“, лежаше у соби, пушећи на обојеној тезги, и погледа зловољно, кад ми уђосмо.

„Познајете-ли ме још, Филчик-бачи?“

На тај глас почне он климати седом главом тамо и амо.

„Да богме, да богме,“ одговори, гладећи се узбуђено руком по челу и по подбратку, да су оштре длаке шуштале под прстима. „Да, да... али откуда тако? Аха, сада...“

Лице му се на једаред засја од радости.

„Теренгетет, та то је млади, милостиви господин! Но, то ми се баш допада.“

„Нисам вас већ давно видео, Филчик-бачи. Ово овде, то је мој пријатељ, сликар из Пеште.“

Филчик погледа забринут на обућу приказанога господина (није волео, кад му је ко донео посла), па кад виде, да је она добра, развуче му се опет чело.

„Веома се радујем, што сте дошли“, рече он и отре брже боље лактом столицу.

„Шта радите, бачи, како ви?“

„Тако, прилично, мора бити добро, ма да старијим људима управо није никад добро. Костобоља ме мучи у рукама и ногама, и у њима ми каткад тако сева, да ричем. Бар да имам какво чељаде, на ком бих у таким приликама могао искалити срце,“

„Зар радња тако рђаво иде?“

„Упропашћује ме. Досађују ми људи, а посао, верујте ми на поштену реч, ништа не доноси. Колико пута грдим: Зар не може своје издеране чизме носити на друго место и зар нема другог чизмара на свету, да морате сви да наваљујете к мени? Али то ништа не помаже. Узели зуб на мене, па кад ми свој посао натоваре на врат, не остаје ми ништа друго, већ да га примим, јер кад не бих то учинио, одмах би се рекло: ето га, напустио занат... А то би ми ипак било срамота. Мрзим те људе, милостиви господине, па ипак им шијем чизме. Није-ли то зла судбина?“

„То јесте. Но знате-ли, чега сам ради дошао к вама?“

„Ваљда не... хм...“ запита он страшљиво и погледа збуњено на моју обућу.

„Мој пријатељ хоће да вас нацрта.“

„Мене?“ запита он смешкајући се и погради се кришом по седим брковима. „Ваљада не озбиљно?“

„Баш озбиљно,“ одговори мој пратилац учтиво.

„Та ја немам више љубазнице“ примети

ће најважнија брига, да поништи или смањи те утицаје, ако мисли сигурно да завлада Цариградом; ако пак руска дипломација буде начисто с тиме, да њој у тежњама, да завлада Цариградом, смета онај гвоздени колут германски, који се силно и брзо Цириграду приближује, онда ће она држање своје према српскоме народу и његовим тежњама морати сасвим изменити. Јер ако германски елеменат иде за тим, да опаше Цариград са две стране и на тај начин да за увек осујети остварење руских идеала и аспирација — онда једино велика и снажна Србија може спречити те германске тежње и осигурати Русији сигурно продирање Цариграду. Германска Мала Азија, утицај Немачке и Аустрије у Турској, Аустрија у Босни, Херцеговини, Старој Србији, Албанији и Маћедонији до Солуна сигурно су фактори, који ће Русији спречити улазак у Цариград. Да се једна и то снажнија од те две струје поништи, потребна је велика и снажна Србија, потребно је уједињење српскога народа. Само на тај начин биће пресечен пут германскоме продирању на Балкан и Русији осигуран Цариград, јер германски утицај у Малој Азији сам за себе неће бити довољан, да спречи руско продирање према Цариграду.

Изгледа, да је руска дипломација овако и схватила најновији положај источнога питања, те у најновије доба не пречи јачање наше народности у Турској царевини; а прича се са доста поузданости, да је Русија спречила анексију Босне и Херцеговине, када је категорички одбила предлог Немачке, који је гроф Молтке Петроградском двору поднео да Европа ове године о јубилеју нашега цара и краља дарује Аустрији ове покрајине. У томе правцу биће да је била и политичка мисија кнеза Николе на енглеском двору.

Велика борба између германске и словенске расе изгледа да ће отпочети тамо, где се нико није надао: на класичном земљишту мале Азије. Та борба биће борба о живот и смрт и наших националних идеала и нашег народног живота; јер ми ћемо бити на ударцу, где ће живот наш бити израз живота словенскога а пад наш доказ победе германства.

Прве године двадесетога века донеће без сумње велике борбе и велике промене: онда ће се решити судбина наша. Те велике догађаје треба да дочекамо што спремнији.

Ст. Ст.

Шпањолско-американски рат.

Последњих дана разнеле се вести, да је између вође усташког Каликста Гарсије и Американаца на Куби дошло до расцепа, шта више до отвореног непријатељства. Међутим или су те вести биле нетачне, или је међутим између Гарсије и Шафтера дошло до погодбе. Из Сантјага наиме јављају, да је Гарсија припремио нападај на шпањолску војску у Холгуину и Манценилу, што после бомбардовања ове последње вароши значи сарадњу усташа са американском војском. Осим тога је Гарсија издао декрет, који одобрава манифест, што га је Мак-Кинли ових дана издао. Усташки вођа позива кубанске бегунце, обећавајући им своју помоћ, да опет отпочну своје послове у пољу. Можда се усташи срдили на Американце, што је за сантјаговског гувернера постављен један амерички генерал, а не Кубанац Кастели, кога су хтели Кубанци. Али кубанско удружење у Њујорку као да је успело, да изравна те несугласице. Усташи се за сада још морају држати Американаца, јер они сасвим зависе од њих; они добијају хране, муниције и оружја од Американаца. Чим би та потпора изостала, морали би усташи скапати од глади или се предати на милост или немилост Шпањолцима. У таким околностима приморани су они да се слажу с Американцима.

Експедиција на Порторико извршиће се кроз неколико дана. Генерал Мајлс иде тамо са 3500 момака управо из Сантјага. Једна бригада под генералом Ернестом укрцала се у Чарлстону за Порторико, а дивизија генерала Брука оставила је табор у Чикаманзи, да отиде у Тампу и Њупорт Њус, где ће се такође укрцати за Порторико. У експедицији учествоваће свега 30.000 момака. — Из Хонконга јављају, да је Трансатлантско Друштво добило налог, да сиреми бродове, како би се однело у Шпањолску 10.000 војника и 500 официра. Према томе адмирал Девеј спрема се, да прими предају Маниље. Пасивни отпор, кога се држи генерал Августи од 1. маја, иде свом крају. Американци се спремају да маниљску посаду исто тако пошаљу натраг у Шпањолску, као што су послали посаду из Сантјага.

Американске намере.

Једна угледна личност у Уешингтну изјавила је, да ће ескадра адмирала Ватсона истина отпловити у Шпањолску, али да неће бомбардовати шпањолска пристаништа; главна му је задаћа, да сусретне ескадру адмирала Камаре и да је примора на битку. Американци неће да заузму канарска острва, а Хавану дотле неће напасти. док тамо влада жута грозница. Са усташима на Куби поступаће се пријатељски али строго, и с обзиром на њихово овдашње држање може још много година проћи док острво буде њихово. Порторико, који ће засвим припасти Америци, добиће војничку владу, док се најпосле садашњи систем опет не прими.

Са Кубе.

Из Хаване јављају, да се код Манцанила искрцало 18.000 Американаца. Тамошњи шпањолски гарнизон готов је да се брани. Један део ескадре упућен је пристаништу Гибари, које ће бити заједно са Сијенфуегосом бомбардовано.

Амерички ратни бродови „Топека“, „Анаполис“, „Варп“ и „Лајден“ ушли су ономад у залив Нипе и, после бомбардовања од једног сахата, учуткали су утврђења. Војници шпањолске крсташице „Јоргејван“, која је на дну провалења, спасли су се у чамцима и ако је непријатељска ватра јако шибала. Мисли се, да су Шпањолци претрпели велики губитак.

По телеграмима, који су из Сантјага стигли у Њујорк, писмо Порцијино на генерала Шафтера, у ком се протестира против поступања према Кубанцима, датира од неког новинарског кореспондента, који се налази у близини кубанског генерала Кастила. Није сигурно, да-ли је Гарсија то писмо и видео.

Пренос шпањолских заробљеника.

У Уешингтну је одобрена молба шпањолског ратног министра, да се заробљеници са Сантјага искрцају у Сантандеру и Коруни. „Вордл“ јавља, да они подузетници, који беху против преноса шпанских заробљеника, намеравају напасти уговор са шпањолским бродарским друштвом, јер би половина уговорне плате за пренос припала Шпањолској и што би на тај начин шпањолске лађе избегле блокаду Сједињених Држава.

По вестима из Уешингтна послао је лајтнант Хобсон извешће секретару марине Лонгу, да ће се ипак моћи поправити шпањолске ратне лађе „Рејна Мерседес,“ „Марија Тереза“ а по свој прилици и „Христобал Колон.“

Догађаји у Шпанији.

Генерал Полавјеја имао је у Мадриду са краљицом-регенткињом подужу конференцију, али се ништа не зна о садржини њеној.

Филчик стидљиво и при том се протегне увис.

„Хоћемо да вас издамо у књизи.“

„У књизи? На што-ли то? Господа само збијају шалу са мном.“

„Мора бити, Филчик-бачи. Опашите се и стрпите се само пола сахата, док вас нацрта.“

Филчик се почеше по глави.

„Ма, та то је смешна ствар. Волео бих, да сам за божји леђи. То није више за ме. Хехе!“

Он ме погледа тако тужно, да се једва задржах од смеха.

„Немојте бити тврдоглави, бачи. Ми се не ћемо пре ни маћи одавде. Брже огрните свој кожух.“

„Ја? Кожух? Сада усред каникула? Та смејаће ми се и сама деца.“

„Кожух је главно.“

„Хм, знам. Ви хоћете да намолујете онај славни кожух, али камо га!“

Тужно нагне он главу, а очи му по соби тумараху и јамачно гледаху у мисли пред собом стари, велики кожух.

„Ма какав кожух, сваки је добар за то,“ приметим.

Испитујући, загледа се он у мене, као да би с лица да ми прочита узрок нашој чудноватој жељи. За тим пође замишљен тамо и амо, машући дуванкесом у левој руци.

„Е, кад мора бити, нека буде, у име божје. И то ћу да претурим преко главе. Учинићу вами за љубав. Ваш је драги отац био добар спрам мене. Изволите дакле почети.“

Он скине с клина иза врата опаклију са црним первазом, огрне је и, предавши се судбини, седне на наслоњачу поред прозора, где је било више светлости.

Мој пријатељ узме у руку своју књигу за скицирање и почне одмах овековечавати коштуњаво, крупно лице.

Филчик сеђаше непомично, није се усуђивао, ни зној са чела да отре. Било је необично врућина (како би и могло бити друкчије о топлу летњем дану у кожуху), док му најпосле ћелава глава не клону полако, а набране трепавице не поклопише вечито насмешене очи. Ревност га је оборила.

После добра сахата тргне се он на сликарову реч.

„Готови сте, мајстор-Филчиче.“

Радознало похитам ближе и ма да је само скица била, опет се старац могао врло добро познати, нарочито је био добро погођен израз очију.

„Та овде изгледате као какав државни велможа, Филчик-бачи.“

„Но, та где је... хм..,“ промуца он, пришавши тезги.

„Шта? Не ћете зар ни да се видите?“

„Не ћу. Ни за цео свет! Не огледам се ни у огледалу, ни по целу годину. Спремите само мирно тај протокол, господине.“

Говорећи то, преметаше по фиочицама у тезги међу ножевима, иглама, шилима и прљцима.

„Хе, хе, но, но... Ваљада нису црви разнели или даска прогутала. Камо те, хеј? А, ту си, псето једно!“

Он држаше сребрну форинту међу прстима, па пришавши сликару, хтеде, да му је тутне у руку.

Овај се насмеје и тргне збуњено руку.

„Шта ћете то, Филчик-бачи? Та ми још треба вами да захвалимо.“

„Нека, нека,“ прогунђа он, „знам ја, шта је ред.“

И он беше о томе тако уверен, да је још напољу на дворишту покушавао, да да новац, а опкладио бих се за читаву форинту, да му је то била последња форинта.

Да-ли је „назаренска“ јерес изворна јерес, или је само прекрштена?

Православни српски свештеник Југ Станикић, парох тарашки, и православни српски богослов Влада Димитријевић, катихета будимпештански, лепим маром и великим трудом изнели су нам — које у „Српском Сиону“, које у засебној, од „Матице Српске“ награђеној књизи — учење „назаренске“ јереси, довели исто у сустав. како би православно српско свештенство користило се с њиме ради добра поверене му пастве.

Хоће-ли ова слава трудбеника наших уродити плодом заслуге за св. православну цркву нашу и народ српски, илити за одметнике и јеретичаре — време ће показати. Онај народ хришћански, који је заражен религиозном јереси, неће се никада излечити од те заразе „прописима“ илити тиме: да наставници и предстојници његови, свештеници, у супрот учења и заповеди Св. Писма „изучавају“ блуд и јерес, у коју је упао. Од таке заразе вида се народ проповеђу св. Евангелија о царству Божијем, живом речи, по примеру самога Господа нашега Исуса Христа по оној изричној заповести и овлаштењу: „Идите и научите све народе“; по примеру св. апостола, по заповести св. апостола Павла: „Стојте и држите уредбе, којима се научисте,“ и по оној: „Проповиједај ријеч, настој у добро вријеме и у невријеме, покарај, запријети, умоли са свакијем сношењем и учењем.“

Али — вратимо се истакнутој задаћи — да-ли је „назаренска“ јерес изворна јерес, или је само прекрштена?

„П.-Лојд“ у једном броју свом од месеца маја 1897. г. приказа књигу: „Bibliás emberek. (Nazarénusokról.) Irta Ujlaki Antal. Szeged. 1897. Engel Lajos kiadása.“, и попут ове између осталога изнесе и ово, да: назив „Назарени“ само је надимак, наденуто име, које хришћански свет надену онима јеретицима, који сами зову себе овим подужим називом: „Од гријеха обраћени смирена живота Христијани, који по исповедању вере примише свето крштење Христово.“

До руку ми је и повремени богословски лист: „Dr. Adolf Hilgenfeld: Zeitschrift für wissenschaftliche Theologie. XXXV. Jahrgang. Leipzig, O. R. Reisland 1892.“ У њему је једна врло кратка али занимљива расправа Д. Г. Франк-а. професора у Бечу, о „Липованима“, и у прилог истакнуте задаће ево да ју прикажем.

„У последњем попису народа у Аустрији налази се у ступцу за „вероисповед“ и означење: „липованска.“ Запиткивало се: ко су ти Липовани? Богослови загледаху у књиге симболике чак горе до Гаса и Х. Шмита, и не нађоше на жељено објашњење. У Херцоговој реаленциклопедији, у разним црквеним зборницима-речницима па и у самоме Пертесовом полихистору нема ни спомена таковом имену. Али само име, не ствар илити јерес, бејаше непознато богослову. Липовани, скраћење од Филиповани, то је у Аустрији и на Балкану стародаван назив Филиповаца илити Филипона. Име ове јереси долази од вође им при иселењу из Русије, стрелца Василија Фотија, у калуђерству прозвана Филипа. Липовани, као и друге јереси, радо се хватају за достојанство стародавна доба, доводе име своје од св. апостола Филипа, и мисле да исповедају његово правило вере.

Зна се, да јереси у Русији поникоше услед патрхијарха Никонове поправке литургичких књига, које су у току времена биле искварене, које погрешним преписивањем, које погрешним превађањем. Први такав покушај у сврси за поправке литургичких књига учињен је по налогу вел. кнеза Василија IV. већ 1506. године; по народ из поштовања према предању осујети тај покушај, и покретачу те замисли, Грку Максиму угрози са прогонством. И друга два покушаја, каснији, такођер остадоше јалови; један. покренут по заповести цара Ивана Васиљевића 1551. године, а каснији на подстицање патријарха Јосифа (1642—1652). Тек 1654. г, када цар Алексије Михајловић сазва св. Синод, и св. Синод овај закључи исправку руских црквених књига по грчком слогу (тексту) и старословенским рукописима, изведена је та поправка настојавањем патријарха Никона, и то делом на основу набављених 700 рукописа са Свете горе Атонске, делом на основу разних зборника и законика са истока. Источни православни патријарси одобрише рад овај, али зловољни свештеници и од ових побуњени световњаци одрицаху своје признање исправљеним црквеним књигама, тврдећи: да су сада тек изврнуте на јеретичне. Патријарх Никон казни упорнике, које свргнућем, које прогонством. И сам Никон, када се касније раздвојио са царем и када је самовласно напустио патријаршески престо, допао је тог истог удеса; јер св Синод, сазван 1666. године, свргне Никона са патријаршеског достојанства (умрло у прогонству 1681. г.) или исправљене црквене књиге његове прогласи за православне, и противнике обложи са проклетством, анатемом. Расколници, или као што се сами називаху: староверци, прогласе сада патријарха и цео клир му за оруђе сотоне, св. цркву православну за цркву антихриста, св. тајне за оскврњене. Потиштени од оружане силе слегоше се у манастиру Окловетску на једном острву Белога Мора, и ту се ушанчише. Удруживши се са стрелцима, заподену буну у Москви. Побијени и угњетени, риштркали су се по удаљенијим областима велике Русије и по пограничним земљама (у иноземству).

Они исељеници расколници или староверци, који се подвргоше вођству гореименованога Филипа, то су ти Липовани. Један део усели се у пољску Литаву, који се после разгранао на два стабла, један на истоку Пруске, а други у Молдави и Бесарабији, од овога опета део један уђе у Буковину, пре но што допаде ова земља под Аустрију. Године 1783. дођу у Беч цару Јосифу II. Александар Алексијев и Никифор Ларион као изасланици оних староверaца, који се настанише на обалама Црнога мора, и израде код цара један патент, дана 9. октобра 1783. г., који дозволи овој двојици и од ових заступљеним општинама, да се могу населити у Аустрији. Патент овај ујамчава им: слободу вероисповести (Religionsexercitium); двадесетгодишње ослобођење од плаћања порезе; ослобођење од војничких дужности. Услед овога патента староверци са њиховим породицама, мирским и монашким свештенством уселише се у Аустрију и основаше четир велике насеобине „Хришћана старогрчког обреда“ (Варница, Фонтина-алба, Хлибока, Климуц).

Буковински Липовани деле се на два огранка; на огранак „без поповштине“ (у Климуцу и Мехиндри), и на огранак „са многом поповштином“ (Фонтина-алба).

Липовани „без поповштине“ у умишљају своме, да се истинито и право свештенство од Никонова доба вратило натраг у небо, посвршавају богослужења своја са учитељем или певцем. Као тајну признају крштење, кајање и исповест. Опроштење гријеха припада самоме Богу. Литургије немају; место ове држе јутарна и вечерна молења у скуповима. Липовани „са поповштином“, услед многе и понављане молбе, добише од цара Фердинанда дана 6. септембра 1844. године дозволу, да могу из иноземства довести себи митрополита или владику ради успостављења прејемништва у владичанству и правоваљана рукоположења свештеника. Установивши и обезбедивши годишњу плату владичанску од 500 дуката, позову из Цариграда свр-

нутог митрополита сарајевског Амврозију Поповића за владику. И пошто се одрекао од св. цркве православне јеромонах Јероним, миропомаза га по липованском евхологијону за владику 26. октобра 1846. г. Овај „Архиепископ од Фонтина-алба и митрополит свих староверних Хришћана“, од руске владе оптужен, да за Русију посвећује епископе и рукополаже свештенике, буде од аустријске владе свргнут са звања и прогнат у Цељ, у Штирској, где 1863. г. и умре. Овога прејемник Кирил Тимотијев умрьо је 1876. г. Садањи, „Митрополит свију Липована целога света“, то је бивши свештеник у Брајили: Аген, калуђерским именом Атанасије. Ко хоће да пређе у њихову веру: „религију живота праве вере“, мора изрећи велики низ самога проклињања. Н. пр. оне, који пију „алилуја“ трипута; који при крштењу држе за излишно трикратно погружење у води; који се крсте и друге благосиљају са пет прстију место са два и т. д.

Општа и узајамна особеност свију Липована састоји се из низа самих порицања. Ко жели да се подробније упозна с њима, тога упозоравам на ова дела: Rheinwald's Repetitorium 1838. Bd XXII. „Die Philipponen in Ostpreussen“; Lipovenismuli adica Schismaticii seu Rascolnicii si ereticia russeçci. Dupre autori rusi si invore nationali romane de episcopules Dunarci de Josu Melchisedek, Bucuresci 1871; Demeter Dan: Die Lippowaner in der Bukowina, Czernowitz 1890; F. A. Wickenhauser: Moldauisch und russisch Kimpolung und die Einwanderung der Lippowaner. Czernowitz 1891.“

Након изложеногa, када напосе узмемо на око огранак Липована „без поповштине“, као и „најновију“ српску догматику назаренску, испоставља се јасно, да тако звана „назаренска“ јерес, која се појављује у нашим крајевима као и у народу српском, није изворна нова јерес, већ позната стара односно прекрштена.

„Молим вас, браћо, чувајте се онијех који чине распре и раздоре на штету науке, коју ви научисте и уклоните се од њих; јер такови не служе Господу нашему Исусу Христу..., и благијем ријечима и благословима прелашћују срца безазленијех“.

Јереј С. плем. Видак.

Политички преглед.

— **Криза у Аустрији.** Из Беча јављају, да је политички положај тамо врло озбиљан. Под председништвом грофа Туна био је министарски савет, али овај није донео никаква о закључка томе, како да се реши криза. Данас ће бити опет министарски савет, после кога ће министар-председник гроф Тун ићи у Ишл, да реферише владару. Говори се. да је свршена ствар, да ће министар трговине др. Бернрајтер кроз кратко време поднети оставку, као што је свршена ствар и то, да се рајхсрат ове године неће сазивати, јер нема изгледа, да ће он моћи мирно радити.

— **Бугарски кнез у Русији.** Руски листови срдачно поздрављају долазак бугарске кнежевске породице у Петроград. „Journal de St. Pétersbourg“ поздравља кнеза, чији је врховни циљ бољитак земље, с којом је Русија тако тесно сједињена, као што и цареву кумчету, младом кнежевићу Борису, којега прелаз у православну цркву, извршен у сред тако особитих прилика, јесте нова свеза између Русије и бугарскога народа. — „Новое Время“ пише, да би пре неколико година така посета била немогућа, јер би узбунио сумњу Европе. Времена су се међутим променила у прилог миру на балканском полуострву. Време, које све вида, донело је сада стварно, трезно раздобље, које ће јамачно дуготрајно бити. Крштењем кнежевића Бориса значај се бугарских одношаја прама Русији за увек учврстио. Бугарска добра зна, да стоји као камен отпора на путу к Егејском мору и у Цариград. Русији је познато, да Бугарска не ће да буде непријатељска предстража на балканском полуострву. Тако ће нестати и посљедње сенке у руско-бугарским одношајима. Православни одгој кнежевића Бориса доказује, да је кнез Фердинанд увидео, да тесни политички и душевни пристанак на моћну Русију подупире задаћу, која лежи у очувању бугарске самосталности. За то лист добродошлицом поздравља кнежевску породицу. — О велелепном дочеку кнежевске породице у Одеси извешћују руски листови: Обала је тонула у заставама и венцима. Госте дочекаше царев крилни побочник, нарочито изаслан у ту сврху, бугарски дипломатски агент у Русији Станчев, московски заповедник гроф Скалон, градоначелник гроф Шувалов, генералитет, Бугари, који бораве у Одеси, чланови словенскога друштва и многобројна публика. Кад је кнез излазио из пароброда „Ериклик“, сви су бродови салутирали, војничка глазба свирала, почасна стража указивала почаст. С кнезом су били: председник министарства Стојилов, министар рата Иванов, заступник Русије у Бугарској Бахмећев. Кнеза је дубоко дирнуо велелепни дочек. Рече, да се увек осећа сретним, кад ступа на тле Русије, ослободитељице Бугарске. Начелник је гостима понудио хлеба и соли. Вођа депутације „Словенскога друштва“ рече међу осталим у свом поздравном говору: „Чланови Словенскога друштва пресретни су, што могу на руској земљи поздравити Вашу Висост. Уверени су, да ће Ваша Висост у целој Русији наћи праве пријатеље Бугарске. Надамо се, да ће Бугарска под вашом владом постати тако чврста и јака, да ће бити упориштем братским народима у борби за очување племенских словенских особина. Ви, кнеже, ступате сада с наследником свога престола не само на пријатељско, већ и на једнородно земљиште. Кнез, ганут овим говором, одвратио је руски, да он и његов народ гаје најбоље осећаје према великој Русији и моћном цару. — Кнежевић Борис био је обучен као руски морнар. Идући око поздрављајућих војника, кнез их је руски похвалио. Кнезу су били представљени бугарски часници емигранти. који се враћају у редове бугарске војске Кнез је изразио своју радост, што их види.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 13. јула 1898.

— **Српско Народно Позориште.** Сутра, у уторак 14. јула о. г., приказаће се у нашем позоришту први пут: „**Крајишкиња**“, слика из сеоског народног живота, с певањем и играњем, од младог нашег писца Петра Крстоношића. Песме за тај комад компоновао је покојни Х. Дубек. То му је била последња музичка работа и можемо рећи, да је врло сретне руке био у компоновању тих песама, које се одликују мелодијама, изведенима у духу народном. Песама има до двадесет, које све редом годе српском срцу. Од особите су лепоте мешовити зборови, па банатско коло. У том комаду игра цело наше позоришно особље, а соло-партије и двопеве певају: Г. Марковић, гђа Д. Стефановићка, гђца Д. Туцаковићева, г. Спасић и г. Поповић. Комад овај преведен је на мађарски и немачки језик и приказан је с успехом на споменутим језицима. То ће бити уједно и последња представа, пре него што ће наша вредна позоришна дружина наступити свој заслужени одмор.

— **Пренос главне агентуре.** Опште осигуравајуће друштво у Трсту (Assecurazioni Generali) пренело је своју главну агентуру у Новом Саду на „Централни Кредитни Завод“, који је овлаштен, да само оставља полице против пожара, за транспорте, и осигурања стакала у у смислу постојећих инструкција и да прима понуде ради фабричних и генералних полица, као и ради осигурања човечијег живота и да ове по инструкцијама на извршење приноси. Централни Кредитни Завод деоничарско друштво у Новом Саду има још и главне агентуре: Угарског акцијског друштва за осигурање против леда; Првог аустријског општег осигуравајућег друштва за случај какве несреће, напослетку „Универзал“ општег осигуравајућег друштва за народ и с тога је у положају, да прима понуде на обезбеђење против леда, за случај несреће и општег осигурања за народ и да их на извршење приноси.

Услед такога уређења може заводска главна агентура у Новом Саду све најтачније да изврши, што јој се у том погледу упути, а досадашњи солидни рад „Централног Кредитног Завода“ јамчи, да ће интереси публике, која се обрати на њега, бити потпуно очувани.

— **Артески бунар.** У овдашњој свилари ископао је г. Јосиф Шпајбенвајн из Панчева артески бунар, који је дубок 121·70 м.; температура воде износи 14° Реомирових. Вода је врло чиста и врло питка. Ко жели, да проба ту воду, може отићи у свилару, јер је приступ тога ради дозвољен новосадском грађанству.

— „**Наш врт**“. Изишао је 2. број овог вртарског листа, у коме има врло корисних ствари за наше вртаре. Садржај 2. броја исто је тако одабран као и у првом броју што је био. Ми својски препоручујемо овај лист српским вртарима.

— **Дубока старост.** У Меленцима је 5. о. м. умрьо Живан Петровић у дубокој старости, јер је доживео 105 година. Старији син Милан био би сада 85 година, да је живео, а млађи Шандор Петровић, који је жив, има 65 година. Старац је у младости у делиријуму учинио велики злочин и 11 год, издржао је тешког затвора. Хранио се највише биљем и то посним, а није пио никаква алкохолна пића.

— **Родољубив распис.** На основу решења архијерског сабора, српски митрополит Инокентије управио је распис на свештенике и калуђере у Србији, у којем им се распису препоручује, да по могућству што више избегавају посећивање кафана и пушење на јавним местима, како не би давали рђав пример народу и штетили свештенички углед.

— **Спомен Бранка Радичевића.** „Србобрану“ јављају из Брода: „Па ипак се креће!“ можемо сада рећи и за Српство у Броду. У суботу, 4. (16.) јула, одржали смо ми Срби бродски збор и договор, како да се што достојније одужимо успомени Бранка Радичевића. Изабрали смо и одбор од седам чланова, којем ће бити задаћа, да се стави у споразум са осталим Српством, па да за три месеца изнесе конкретан предлог, како да се до године у Броду, као месту рођења Бранкова његов спомен што величанственије прослави, било подизањем споменика, било спомен-плочом на кући, у којој се Бранко родио. За председника тога одбора изабран је г. др. Никола Ђурђевић. Ове године ограничили смо се на то. да на дан преноса костију Бранкових на Стражилову, одржимо 10. (22) јула пре подне у десет сати парастос, а у вече у „Касини“ Бранково село, па сад позивамо сву браћу Србе из околице, да буду учесници у овој нашој прослави!“ Ми са своје стране препоручујемо нашем свету овај предлог бродских Срба, да га озбиљно потпомажу“.

— **Жртве сењског земљотреса.** Из Сења стижу жалосни гласи о оним јадницима, који услед потреса или погибоше или задобише тешких рана: У Турјацима погибоше две жене и једно дете, а од рањеника, два мушкарца, једна жена и једно дете већ оздравише, док су још под лечничком негом: један човек, 5 жена и једно дете. Жене нису врло болесне, али човек и дете леже у тешким ранама. — У Кошутама погибе двоје деце, а од рањеника три су жене и двоје деце оздравили, док један човек, 3 жене и једно дете још болују, а две су жене тешко рањене. — У Гардуну рањен је тешко један човек, који још лежи, а три су жене, лако рањене, већ оздравиле. — У Војнићу једна је жена погинула, два човека, 5 жена и двоје деце оздравише, два човека и седам жена још болују, али двоје тешко ће преболети. — У Јабуци рањени су један човек и једна жена; човек је већ оздравио. — У Трњу један рањеник још болује, две жене оздравише, једну послаше у болницу у Сњет, а једна се још лечи. — У Крушвару је један рањеник оздравио, један још лежи у ранама, а једна жена тешко ће преболети. — У Чапорицама један је рањеник оздравио, двоје се још лече. Први дан несреће било је у осам места свега 65 особа, што су требале лечничке неге ради више или мање тешких озледа, а осим тих било је још 40 лако озледних чељади, што оздравише по себи у два три дана, без икаквих последица. Испод рушевина извадише четири мртваца, једну жену и троје деце. Друге две жене умреше од задобивених озледа, и то једна после 24 сата, а друга после 7 дана. Највише је било рањено женскиња (38), што бијаху у кућама за домаћим послом, или старица, што беху болесне, а 10 деце, што су спавала, и 14 људи, што су готово сви прискочили били, да спасу оне, што су се налазили у кућама, те је рушио потрес. Деветоро је чељади било тешко рањено и у опасности живота, т. ј. два човека, 6 жена и један дечак. Две су жене подлегле ранама — а оно остало 7 чељади иде на боље, и сва је прилика, да већ неће ни једно чељаде од рана умрети. Сви се рањеници налазе под удобним шаторима, што су их уступили војници у Сењу. До 10. о. м. оздравило је 25 рањеника. Још је на лечењу 29 чељади и то 8 мушких, 19 жена и двоје деце. Од тих седморо болује од тешких рана, с којих им је живот у опасности.

— **Пожар.** У Чакову је 9. (21.) о. м. био велики пожар, који је уништио седам кућа, међу овима зграду среског суда, општинску кућу и апотеку. Штета износи 80.000 фор.

— **Пре педесет година. 11. (23) јула 1848.** председник српског народног главног одбора, Ђорђе Стратимировић, заузме Панчево, где су Немци били удешавали отпор противу Срба, узме што је тамо било оружја и цебане с 8 топова, а сутра дан изда проглас на Банаћане, да устану на оружје противу Мађара.

— **Изложба српског Школског Музеја.** За време учитељске скупштине, која ће се ове год. одржати у Београду од 3—6 августа, биће изложено све што је Школ. Музеј до сад прикупио. Ову изложбу треба да посети сваки учитељ. Улазак је слободан и бесплатан сваком. Сваки може увек послати шта има од потреба школских и радова ђачких.

Новости са стране.

— **Пропаст „Бургоње“.** Јутарњи листови париски од 6 (18.) о. м. доносе интересантне извештаје о доласку пароброда „Турена“, који је ономад донео у Хавр спасену момчад са „Бургоње“ и путнике треће класе, који срећно избегоше смрт. Тешко је описати призоре, који се одиграше, кад се искрцаше спасени људи, које с грозничавим нестрпљењем очекиваху жене, деца, браћа и сестре Ни они, који су само гледали то, нису могли задржати сузе. Из причања спасених путника може се створити ова слика о катастрофи.

Беше тачно 5 с. 10 м., кад се сударише „Бургоња“ и енглеска једрењача „Кроматишајр“. Енглеска једрењача разби при првом судару својим кљуном три „Бургоњина“ чамца за спасавање, одби се затим, али терана снагом својих једара, одма удари још трипут таком силом у десну страну великог пароброда, да је сасвим распорила три просторије за ложаче и машине. Вода покуља тако силно у пароброд, да је овај потонуо за 40 секунада. За то време догађало се ово: Стражарни официр био је потпоручик Дипон. Капетан Луј Делонкл одма позове бродског комесара и све официре и изда им заповести, како да спасавају људе. Поткомисар Скол нареди одма, да сви путници изиђу из кабина на кров и мирио их је колико је могао. Али очајање и дрека већ беше ужасна. „Бургоња“ је имала свега 10 чамаца, једну шалупу и четир сплава, што би било доста да се спасу сви, и путници и момчад. Но три чамца са шалупом, што беху на десној страни брода, уништена су, и на тој страни остало је још два чамца. На левој страни беше пет чамаца неповређених, али како се брод одма накренуо на десно, беше скоро немогуће спустити ове чамце, који већ беху пуни људи. Тешком муком спусте два чамца, али се ови услед нагиба брода ударише о бродски зид и изврнуше се, те сви, који беху у њима, попадаше у море, где их у часу нестаде. Иста судба постиже трећи један чамац, а остала два с леве стране нису могли ни спустити, јер се брод све више нагињао на противну страну. Остаде само још два чамца са четири сплава. У једном беше други капетан Пишар са 50 путника, али баш кад се хтедоше кренути, кад чамац разорише димњаци с брода, који се сасвим нагнуше на ту страну. У другом чамцу, на ком се могло спасти 35 људи, спасло се 15 Мехиканаца, који су смрћу претили сваком ко им се приближио; нису дакле француски морнари вршили нечовечности. Против тих Мехиканаца води се сада истрага у Бостону. На сплавовима се с тешком муком спасли морнари, који су знали пливати, и остали персонал с брода. Енглеска једрењача и сама беше тешко озлеђена, те је тек после осам сахати могла поћи у помоћ бродоломницима. „Бургоња“ потону најпре својим стражњим делом. Морнари су гледали са сплавова свога јуначког капетана Делонкла, који мирно остаде на свом месту, како га нестаје у валима. Његови официри пушили су цигарете до последњег тренутка. Јуначки је умрла на свом месту и ваљана бродска собарица Жанета Рот, која је везала око више него 25 полуонесвесних дама појас за спасовање али на жалост — узалуд.

— **Убио кајишара.** Кајишар Хоспингер у Лавову беше позајмио 25 фор. потпоручику Стумпфу. Ових дана требао је официр да плати дуг, али није имао новаца. Кајишар стаде претити пријавом, те Сумпф некако набави новаца и оде да их врати Чиви. Овај, примивши новац, поче замерати официру, што му није на време вратио. Реч по реч, па кајишар добаци офицiру, да је „швиндлер“. На то Стумпф тргне револвер и на место убије кајишара. Затим се сам пријавио власти.

— **Освета осрамоћена мужа.** Из Сибиња јављају, да је једна крвава драма начинила тамо велико узбуђење. Један капетан сибињског гарнизона вратио се кући 8. (20.) о. м. у вече са забаве сибињске пешадиске кадетске школе, и то раније, него што је заказао својој супрузи, која, рече, због жестоке мигрене није ишла на ту забаву. Дошавши кући, затече капетан неког драгунског поручика, додељеног генералном штабу, где стоји за пећком без капута, шешира и ципела. Капетан тргне сабљу и ван себе од љутине и суревњивости неколико пута убоде поручика, који у брзо испусти душу. Капетан, који се тек јесенас оженио, јавио се још те исте ноћи својој претпостављеној власти.

— **Највећа касарна на свету.** Највећу војничку касарну на свету има сада град Варшава у руској Пољској. Та колосална грађевина може да прими 38.000 војника, а то је: два руска армиска корпуса. На друго место долази чувена велика касарна у Алдерсхоту у Енглеској. Она заузима простор од 1900 хектара, а постројена је за време кримске војне 1856. Њено грађење стало је државу 32 милиона динара, сместила је у себе 20.000 војника, од којих су 5000, као извесни чинови војки, имали своја засебна одељења.

НОВИЈЕ.

Петроград, 12. јула. Цар Никола даровао је бугарском министру-председнику Стојилову велику табатјеру са бриљантима и царском сликом; ратном министру Иванову орден св. Ане I. реда са бриљантима, генералном ађутанту Николајеву орден св. Ане I. реда; бугарском дипломатском агенту Станчову табатјеру са царским својеручним именом у бриљантима, дворском маршалу грофу Бурбуљону орден св Ане I. реда, Архимандриту Василију Владимиров орден III реда. Кнез Фердинанд подарио је руском министру спољних послова грофу Муравјову табатјеру са бриљантима и кнежевском сликом, министру финанција Вите-у Александров орден I. реда и ратном министру генералу Куропаткину исти орден са бриљантима.

Брисељ, 12. јула. Зола се бави у купатилу Спа-у, где је одсео у летњиковцу једнога свога пријатеља. Он живи у највећој повучености, не би ли избегао извешће о версаљској пресуди.

ТЕЛЕГРАМИ
уредништву „Браника“.

Београд, 13. јула. (Од нашег извештача.) По најновијим извештајима наших конзулâ из Маћедоније наша ствар онамо добро стоји и јако напредује. Српске школе се отварају на све стране, и у свима је број ученика велик.

Грчко свештенство јако сузбија напредовање наше. У Охриду, где ће за неколико дана цео један крај прећи на нашу страну, грчки владика екскомуницирао је цео православни народ, који се сматра за Србе, те је грчко свештенство престало Србе крштавати, венчавати и сахрањивати. Огорчење је због тога у народу велико.

Од нове године, осим много нових српских основних школа, биће отворена и виша женска школа у Водену, и гимназије у Цариграду, Солуну, Скопљу и богословија са препарандијом у Призрену биће проширене.

* * *

Велики Варад, 13. јула. Поводом јучерашњег пуковнијског јубилеја ц. и кр. 7. хусарске пуковније, која носи име немачког цара Виљема, цар Виљем је у врло срдачном телеграму поздравио пуковнију као њен шеф. Поздравља, вели, ону пуковнију, која има тако сјајну прошлост. Уједно је цар Виљем послао много поклона и одличија.

Ишл, 13. јула. Његово Величанство је примило у аудијенцију министра-председника грофа Туна, који се синоћ вратио у Беч.

Париз, 13. јула. Лист „Сијекл“ жестоко напада пуковника Пати-де-Клама, који је у Драјфусовој парници исказао, да му је Драјфус признао своју кривицу. „Сијекл“ пребацује Пати-де-Кламу, да је био саветодавац и сукривац Естерхазију при фалзификатима његовим.

Петерхоф, 13. јула. Бугарска кнежевска породица отпутовала је одавде после срдачног опроштаја у Кобург, одакле ће ићи на Цетиње, да врати посету црногорском кнезу Николи.

* * *

Шпањолско-американски рат.

Мадрид, 13. јула. Министар морнарице побија вест, да ће заробљени адмирал Сервера остати у Америци.

Уешингтн, 13. јула. 40 000 војника, који су одређени да заузму Порторико, кренуће се онамо идуће недеље.

Хавана, 13. јула. Усташи су заузели Гибразо. Американци се код Фајкаба искрцали на обалу и сад опседавају Лас Тунос.

Трговина.

Нови Сад, 13. јула 1898.

Цене су биле: жито прве каквоће 8 ф. ——— н., друге каквоће 7 ф. 20—— н., зоб 5 фор. 70—— н., јечам 4 фор. 60— н., кукуруз стари 5 ф. —— н., пасуљ бели 7 ф. ——— н., жути 6 ф. 80 н., вика 7 ф. —— н., мухар 5 ф 20 н., проја 3 ф. 40— н., репица 8 ф. 50 н. Вуна 80 ф. —— н. Све од 100 кгр.

Течај вредности новаца на берзи у Будим-Пешти 13. јули 1898.

Ц. кр. дукати (нови)	5 ф. 65 н.
„ „ „ (стари)	9 ф. 62 н.
Дукати од 20 франака	5 ф. 52 н.

Јавна захвалност.

Врли родољуб и познати дечији пријатељ, г. Арса Пајевић, штампар-издавач и књижевник српски из Новога Сада, даровао је Српској Гимназији и о свом трошку послао:

Јавор за 1890., 1891. и 1892. год.
Српске Илустроване Новине за 1881. и 1882. г.
Невен за 1880., 1882., 1883.. 1884. 1885., 1886., 1887, 1888. и 1889.
Привреду за г. 1881.
Глас Истине за 1887., 1889. и 1890.
Српски Сион за 1891. г.

а поред тога и 95 одабраних, оригиналних и преведених дела разног садржаја у 115 свезака, — све у 3 примерка, а у вредности преко 300 фор. а. вред.

На овом лепом и богатом дару потписани у име наставника и ученика Српске Гимназије у Цариграду изјављује овим путем племенитом дародавцу своју срдачну захвалност.

Цариград, 1. јуна 1898. год.

Управник Срп. Цариградске Гимназије
проф. **Милош Динић.**

Захвалност.

Поред дароватеља, који су досад објављени, и који су послали Школском Музеју преко 1700 разних предмета, у последње време добио је Школски Музеј још и ове поклоне:

Књижара Браће Јовановића из Панчева послала је скоро 200 школских и др. књига и наставних срестава, г. Ф. Хладки из Прага два стаклета боје, којом и школ. послужитељ лако може пребојити таблу школску, фирма Браће Тридове из Чешке око 20 угледа везова из њихове фабрике, г. Р. Митровић учитељ три своје књиге, г. Р. М. Вуксан једну своју књигу, г. Јов. Ј. Кнежевић проф. две своје књиге, гђица С. Радичевићева учитељица једну књигу словенских песама, г. С. Николић своју збирку срп. игара и песама, министарство иностраних дела преко 20 књига и ђачких радова срп. школа у Турској, г. Дионисије де Сарно Сан Ђорђо управитељ талијанске школе преко 30 уџбеника и др. потреба талијанских основ. школа, г. управитељ учитељ. школе извештаје те школе и свој спис о истој.

Свима овим дароватељима управа Школског Музеја изјављује најтоплију захвалност.

Београд, 12. јула 1898.

Управник Школског Музеја,
Д. Ј. Путниковић.

Књижевни огласи.

ДВЕ НОВЕ ШКОЛСКЕ КЊИГЕ

израдио је за учитељске школе Јов. Јанко Кнежевић, проф. учит. школе у Пакрацу и послао их је Школском Савету на одобрење. Ко би хтео да се прими накладништва ових књига, нека се јави писцу, који се сада бави у Новом Саду.

Огласи.

ТЕХНИЧКИ БИРО
МОМЧИЛА ТАПАВИЦЕ
АРХИТЕКТА
и
МЛАДЕНА ПИЛИЋА
МАШИНСКОГ ИНЖИЊЕРА

269 2—3

прима израде сваковрсних техничких послова, као: планове за зграде, премеравања земљишта, уређење творница и т. д.; даје бесплатна обавештаја у упитаним стварима; прима поверења при куповању пољопривредних и других машина, нарочито што се тиче избора и оцењивања вредности.

Адреса: **Budapest Szentkirályi utcza, 26.**

Једна овдашња кућа прима
ЈЕДНОГ ИЛИ ДВА МАЊА ГИМНАЗИСТЕ
из врло добре куће
У СТАН.

Родитељи, који имају намеру децу у гимназију довести, а стан требају, нека се ради претходног споразума изволе обратити на администрацију овога листа. 271 3—3

2624. sz. tkv. 1898. 279 1—1

Árverési hirdetményi kivonat.

Haraszti Antal német-palánkai lakós végrehajtatónak Popovits Tosa ó-palánkai lakós végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 65 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi augusztus hó 24. napjától járó 5% kamatai és 23 frt perbeli és végrehajtásilag megállapitott, valamint jelenlegi 7 frt 65 kr. és a még felmerülendő költségek kielégitése végett az 1881. LX t. cz. 144. §. alapján és a 146. §-a értelmében a palánkai kir. jbság mint tkvi hatóság területén levő az ó-palánkai 1288. sztjkvben A. I. 1 sor sz. a. felvett (401—402) hrsz. 493. öisz. ház és beltelekre a 400 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendeltetik.

Egyben tekintettel arra, hogy ezen ingatlanra C 8. illetve C 11. sorsz. a. 20 frt tőke s jár. erejéig a palánkai általános takarék és kisegitő egylet javára végrehajtási zálogjog van bekebelezve, a palánkai általános takarék és kisegitő egylet 50 frt tőke, ennek 1897. évi augusztus hó 24-től járó 5% kamata és 14 frt 15 kr. költségből álló követelése tekintetében, az 1881. LX. t. cz. értelmében ezen árveréshez csatlakozottnak kimondatik azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlan az alább kitűzött árverési határnapon ezen felsorolt hitelező érdekében is el fog árverezni.

Ezen árverés megtartására határnapul **1898. évi julius hó 28. napjának délutáni 3 órája** ezen tkvi hatóság árverező helyiségébe tüzetik ki.

Ezen árverésen a fent körülirt ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagyis 40 frt készpénzben vagy óvadékkédes értékpapirban az árverés foganatositására kiküldöttnek átadni.

Kelt Palánkán a kir. jbiróság mint tkvi hatóságánál 1898. évi május hó 10-én.

Szeghy Lajos,
kir. aljbiró.

16. szám.
II. 1898.

Kihirdetés.

A tiszakálmánfalvai anyakönyvi kerület alulirott anyakönyvvezető kihirdeti, hogy: 1. Mezey Lörincz, ki családi állapotára nezve: nőtlén és a kinek vallása: római katholikus, állása (foglalkozása): községi gulyás, lakóhelye: Kupinovo (Horvát-szlavonorsziag), születési helye: Jazova, születési ideje: 1874. évi márczius hó 21. napja s a ki Mezey István és Ilia Terézfia 2. Rada Magdolna, ki családi állapotára nézve: hajadan és a kinek vallása: római katholikus, állása (foglalkozása): háztartásbeli, lakóhelye: Tiszakálmánfalvá, születési helye: O Becse, születési ideje: 1880. évi julius hó 20. napja s a ki Rada Márton és Pap Rozália leánya egymással házasságot szándékoznak kötni.

Felhivatnak mindazok, a kiknek a nevezett házasulókra vanatkozó valamely törvényes akadályról vagy a szab.d beleegyezést kizáró körülményről tudomásuk van, hogy ezt alulirott anyakönyvvezetőnél (helyettesnél) közvetlenül, vagy a kifüggesztési hely községi elöljárósága (illetőleg anyakönyvvezetője) utján jelentsék be.

Ezt a kihirdetést a következő helyeken kell teljesiteni, u. m.: Tiszakálmán falván és a „Branik“ czimű hirlapban.

Kelt Tiszakálmánfalvan, 1898. evi julius hó 23. napjan.

Weninger Mihály s. k.
anyakönyvvezető.

Број 16.
II. 1898.

Навештење.

Потписани матричар из Тиса-Калманфалва јавља, да 1., Лоренц Мезеј, неожењен римокатоличке вере, општински говедар, из Купинова (Славоније), рођен у Јазову, 21. марта 1874. а син Стевана Мезеја и Терезије Илија и 2., Магдалена Рада, неудата, вере римокатоличке, члан породице, из Тиса-Калманфалве, рођене у Ст. Бечеју 20 јула 1880, а кћи Мартина Раде и Розалије Пап једно с другим брак склопити желе.

Позивају се сви они којима је позната каква законита запрека у брак ступајућих или каква околност, која њихову слободну вољу искључује, да то потписаном матричару његовом заменику) непосредно или преко оног општинског поглаварства (односно матричара), где је ово навештење обнародовано, јаве.

Ово навештење треба на следећим месгима обнародовати: у Тиса-Калманфалви и у листу „Бранику.“

Тиса-Калманфалва, 23. јула 1898.

Михајло Вајнингер с. р.
матричар.

НИКОЛЕ КАПАМАЏИЈЕ
ТРГОВАЧКА ШКОЛА
И
ПАНСИОНАТ
У БЕЧУ.

(Адреса: N. Kapamadžija, Wien VI. Mariahilf, Millergase 43.)

Циљ је ове школе, да младиће, који немачки знају, обично за 2 године у трговачким наукама тако обучи и усаврши, да буду способни у сваком трговачком или фабричком комптоару, у банкама или новчаним заводима ваљано радити. Они ђаци пак, који без икаквог знања немачког језика у школу ступе, морају прво немачки научити, па онда тек могу бити редовни ђаци.

За зрелије младиће са добром школском припремом и знањем немачког језика постоји једногодишњи стручни курс (Einjähriger Fachcurs), у ком се горе поменута циљ за 10 месеци може постићи.

Срби-ђаци имају осим редовних предавања (која су чисто на немачком језику) и засебну наставу, где свестрано и темељно уче немачки језик и по нешто од других предмета, које на српском, које на немачком језику.

Школарина износи (осим 2 фор. уписине) 100 фор. а. вр. годишње, а може се и полугодишње напред платити.

Књиге стају од прилике 10 фор.

У свези са школом и у истом здању постоји и новоуређени

ПАНСИОНАТ

где су ђаци не само у брижљивој нези и под строгим надзором добро смештени, него и засебну поуку како у немачком језику, тако и у осталим трговачким наукама добивају.

„Како је место у пансионату ограничено, а више од половине места већ сад попуњено, то се могу нове пријаве само онда осигурати, ако се што пре учине и прва рата пансионатске своте по програму одмах уплати.“

На жељу родитеља смешта директор ђаке и у приватним кућама на стан и кост.

Школа почиње 4. (16.) септембра.

265 4—9 **Програми се шаљу на захтевање бесплатно.**

ЧУВАЈМО СЕ ОД ПОДРАЖАВАЊА И ФАЛЗИФИКАТА!!

За одржавање и неговање **лепоте женскиња** најбоље је средство свуда омиљена и светскога гласа:

„Корнелија помада за лице“.

КОРНЕЛИЈА-КРЕМ (законом обезбеђено).

Овај изврсно састављени **крем** заузима прво место међу свима помадама и улепшавајућим средствима за лице, јер не садржи **никаких шкодљивих честица**, — **није мастан**, те већ после кратке употребе мора се скакоме допасти, пошто даје лицу изванредну нежност, свежу, чисту и младалачку боју, **што се никојим другим средством не може постићи.**

„Корнелија помада за лице“ је сигурян лек против: **бубуљица**, сунчаних пега, (Sommersprossen), **црвенила носа, митесера**, лишаја, **испуцане коже на рукама**, црвених флека и свију других **нечистоћа на лицу**, и т. д. и т. д.

ЦЕНА: **једна мала тегла са упутством за употребу 1 круна, велика тегла 2 круне.**

Наручбине опремам уз потпуну дискрецију за готов новац или уз поузеће (Nachnahme).

ПОСЛУГА ТАЧНА И БРЗА.

Главна стоваришта у **Будимпешти**: Török József gyógyszertára, Király utcza 12. и Dr. Egger Leó gyógyszertára, Váczikörút 17.

Централно стовариште за поштанско разашиљање:

МИЛЕТА ЛЕСКОВАЦ, апотекар „код круне“.
Стари Врбас, (Бачка) број 50.

184 19—154

У мојој лекарници могу се добити у богатом избору и сви домаћи и страни лековити специјалитети превоји, париски специјалитети од гуме, сви тоалетни и парфимеријски предмети, и т. д. **по најјефтинијим ценама.**

Препродавцима велики рабат дајем.

БЕЗ КОРНЕЛИЈА ПОМАДЕ НЕ ТРЕБА ДА ЈЕ НИЈЕДНА ДАМА.

Против флека на лицу најбоље је средство „Корнелија помада за лице“ од апотекара М. Лесковца.

Власник и издавалац: Дружина Браника. **Одговорни уредник Никола Јоксимовић.** **Штампарија Браће М. Поповића у Новом Саду.**